

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Metafizyka
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Metaphysics
Kierunek studiów	Teologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Teologia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Duma
---	-------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	45	I, II	6

Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu szkoły średniej (liceum); ogólna znajomość fizyki i kosmologii; podstawowe umiejętności rozumienia tekstów filozoficznych.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Zapoznanie z specyfiką poznania metafizycznego i odróżnienie go od innych typów poznania
C2 Omówienie różnych koncepcji bytów i różnych metafizyk oraz wskazanie na źródła różnicowań i konsekwencje
C3 Zapoznanie ze współczesną metafizyką realistyczną, sposobem jej uprawiania oraz aplikacją do teologii
C4 Dostarczenie narzędzi rozumienia świata osób i rzeczy przez wskazanie na przyczyny ich istnienia i działania

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	ma podstawową wiedzę o specyfice poznania metafizycznego oraz podstawowych zagadnieniach, którymi zajmuje się metafizyka i jest w stanie ją rozwijać i stosować w swojej działalności profesjonalnej	T_W02
W_02	zna główne systemy filozoficzne, ich założenia i konsekwencje, ma uporządkowaną, pogłębioną, prowadzącą do specjalizacji, szczegółową wiedzę z zakresu metafizyki	T_W05
W_03	zna sposób rozumiejącego wyjaśniania problemów	T_W10

	metafizycznych, wskazywania ich przyczyny	
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	potrafi stosować metodę metafizyki do rozwiązywania szczegółowych problemów filozoficznych	T_U03
U_02	potrafi rozumiejąco wyjaśniać i opisywać otaczającą go rzeczywistość, potrafi metafizycznie argumentować	T_U08
U_...03	potrafi dobrać odpowiednie narzędzia metafizyczne do wyjaśniania problemów	T_U06
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	potrafi rzeczowo dyskutować problemy filozoficzne	T_K06
K_02	potrafi prezentować swoją wiedzę metafizyczną i bronić jej racjonalności	T_K03
K_03	potrafi ocenić i wartościować racjonalność i rzeczowość danej argumentacji	T_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

W pierwszej części wykładu student zapozna się z najbardziej nośnymi interpretacjami rzeczywistości (monistyczną, dualistyczną, pluralistyczną i realistyczną), które pojawiły się w dziejach filozofii i legły u podstaw uformowania się różnych koncepcji metafizyk (zwanym też od XVII w. ontologiami): metafizyki bytu materialnego, metafizyki bytu idealnego, metafizyki bytu możliwego, metafizyki bytu realnego. Druga część wykładu wprowadza studenta w sam proces rozumiejącego poznania świata, jakiego dostarcza metafizyka poszukująca odpowiedzi na pytanie: Dlaczego?. Poznanie to dokonuje się (1) poprzez wyodrębnienie powszechnych (transcendentalnych) właściwości bytów, takich jak: rzecz, jedno, odrębne, prawda, dobro i piękno, oraz odkrycie metafizycznych praw rządzących bytowaniem rzeczy, takich jak: prawo tożsamości, niesprzeczności, wyłączonego środka, racji bytu, celowości i integralności; (2) następnie wyodrębnienie złożań bytowych, które ukazują wewnętrzną strukturę bytów (akt i możliwość, materia i forma, substancja i przypadłość, istota i istnienie) i wyjaśniają ich naturę; (3) oraz przez wskazanie na uprzączynowany i analogiczny sposób bytowania rzeczy, który stanowi postawę sformułowania teorii przyczynowego i analogicznego poznania, którym posługuje się metafizyka. Wykład poprzedzony jest refleksją metametafizyczną dotyczącą dziejów nazwy "metafizyka" (ontologia), ukazania specyfiki poznania metafizycznego, omówieniem metod wyodrębniania przedmiotu metafizyki, sposobów uzasadniania, co wiąże się z potrzebą odróżnienia metafizyki realistycznej od nowożytnych i współczesnych ontologii.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	wykład	egzamin ustny	ocena z egzaminu
W_02	dyskusja problemowa	obserwacja	raport z obserwacji
W_03	lektura tekstu	test pisemny	ocena z testu pisemnego
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	sposób argumentowania	obserwacja	raport z obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	obserwacja	Raport z obserwacji

K_02	uczestnictwo w sympoziach	obecność	sprawozdanie

VI. Kryteria oceny - udział poszczególnych elementów kształcenia w końcowej ocenie w procentach.

1. Aktywność studentów podczas zajęć (formułowanie pytań, wypowiedzi ustne, udział w dyskusjach) – 10 %
2. Sporządzanie notatek z wykładu – 5%
3. Zaliczenie obowiązkowej lektury – 10%
4. Znajomość tekstów klasycznych – 15%
5. Przygotowanie do egzaminu – 60%

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	45
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	70

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
M.A. Krąpiec, <i>Metafizyka. Zarys teorii bytu</i> , Lublin 1995; M.A. Krąpiec, A. Maryniarczyk, <i>Rozmowy o metafizyce</i> , Lublin 1997; A. Maryniarczyk, <i>Zeszyty z metafizyki 1-6</i> , Lublin 2000-2007; Platon, <i>Państwo</i> , tłum. Witwicki W., Kęty 2001; Arystoteles, <i>Metafizyka</i> , tłum. Leśniak K., Wwa 2003; Platon, <i>Fedon</i> , tłum. Witwicki W., Wwa 2006.
Literatura uzupełniająca
E. Gilson, <i>Byt i istota</i> , Warszawa 1963; E. Gilson, <i>Realizm tomistyczny</i> , Warszawa 1968; M.A. Krąpiec, <i>Teoria analogii bytu</i> , Lublin 1993; M. A. Krąpiec, <i>Struktura bytu</i> , Lublin 1995; S. Swieżawski, <i>Z dziejów filozofii klasycznej</i> , Kraków 2000; W. Stróżewski, <i>Ontologia</i> , Kraków 2005; P. Jaroszyński, <i>Metafizyka czy ontologia</i> , Lublin 2011.